

Running head: De relatie tussen psychologische controle van ouders en de Effortful Control bij adolescenten en de rol van het geslacht

De relatie tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control bij adolescenten en de rol van het geslacht

Tessa ten Voorde

Master's thesis Utrecht University

Clinical Child, Family and Education Studies

Master:	Orthopedagogiek
Cursusnaam:	Thesis pedagogische wetenschappen
Cursusnummer:	201600201
Output	Inleiding, methode en resultaten
Naam student:	Tessa (TE) ten Voorde (5735203)
Naam werkgroepdocent:	Sundry Staats
Naam tweede beoordelaar:	Denise Bodden
Datum:	27-05-2017
Woorden:	4338
School:	Universiteit Utrecht

Voorwoord

Voor u ligt de masterthesis ‘De relatie tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control bij adolescenten en de rol van het geslacht’. Het betreft een onderzoek die kijkt of het opvoedgedrag ‘psychologische controle’ van ouders gerelateerd is aan de mate van Effortful Control bij adolescenten. Het schrijven van de thesis is een opdracht vanuit de opleiding Orthopedagogiek. Er is gebruik gemaakt van data van een grootschalige studie ‘Research on Adolescent Development And Relationships’. Ik merkte in het begin dat ik het jammer vond dat ik niet zelf de data kon verzamelen. Hierdoor had ik het gevoel minder goed in het onderzoek te zitten. Naarmate het onderzoek vorderde kwam ik steeds meer in het onderzoek door de diepgang die ik steeds meer kreeg door het opzoeken van verschillende informatie. Doordat ik niet zelf de data heb verzameld heb ik deze tijd gecompenseerd met het coderen van gedrag voor een ander onderzoek. Hierdoor merkte ik dat ik meer kennis heb verkregen hoe je bepaald gedrag kunt coderen en hoe er gewerkt moet worden met het programma Datavyu.

Ik ben gedurende het schrijven van mijn thesis begeleid door Mw. Staats. Deze begeleiding heb ik als prettig ervaren. Ze gaf duidelijke en voldoende feedback en was hierin consequent. Wanneer ik ergens niet uitkwam reageerde ze snel. Ze liet hierdoor zien mij adequaat te willen helpen. Ik wil van deze gelegenheid ook gebruik maken om Mw. Staats te bedanken voor de ondersteuning, informatie, begeleiding en het voorzien van feedback. Ten slotte wil ik mijn studiegenoten en familie bedanken voor de ondersteuning en feedback. Ze hebben mij tevens opgevangen wanneer ik in de stress schoot waardoor ik mij vervolgens weer rustig kon focussen op de thesis.

Abstract

Introduction: This study examined the relationship between psychological control of parents and Effortful Control of adolescents, and whether this relationship differs between boys and girls. Method: This study used quantitative data from a large scale longitudinal study called ‘Research on Adolescent Development And Relationships (RADAR)’, with seven measurement waves. The population consists of Dutch adolescents who are on average 13 years old. There were 294 boys (59%) and 228 girls (47%). The adolescents were in their first year of high school and came from families with an average or high socioeconomic status. The data has been collected through adolescent self-reports. Effortful Control is measured with the Behavioral Inhibition Scale (BIS) and Behavioral Activation Scale (BAS). Results: The analyses showed that there was no significant relation between psychological control of parents and Effortful Control BAS. However, psychological control of parents was positive related to Effortful Control BIS. This means that a high level of psychological control of parents is related to a high level of adolescent behavioral inhibition. The results did not support the expectations that psychological control was negatively related to Effortful Control BIS/BAS. There were no differences found between boys and girls in the relationship between psychological control and Effortful Control BIS/BAS. Conclusion: This study provides information for the development and improvement of preventive treatments and intervention programs. This can increase the degree of Effortful Control among adolescents and can reduce the psychosocial, cognitive, academic, and social problems.

Keywords: parental psychological control, effortful control, adolescence

DE RELATIE TUSSEN PSYCHOLOGISCHE CONTROLE VAN OUDERS EN
EFFORTFUL CONTROL BIJ ADOLESCENTEN EN DE ROL VAN GESLACHT

Effortful Control (het vermogen om controle uit te oefenen op emotionele reacties, driften en impulsen) is een belangrijk ontwikkelingsdomein, omdat het gerelateerd is aan het psychosociaal-, cognitief-, academisch-, en sociaal functioneren (Aldao, Nolen-Hoeksema, & Schweizer, 2010). Er kunnen problemen ontstaan in deze functioneringsgebieden wanneer er sprake is van een lage mate aan Effortful Control (Aldao et al., 2010; Otterpohl & Wild, 2015) en deze problemen kunnen toenemen in de adolescentie (Fairchild, 2011; Markon, Krueger, & Watson, 2005; Muris, Meesters & Blijlevens, 2007; Silk, Steinberg & Morris, 2003).

Effortful Control wordt veelal gezien als product en proces van de sociale context en van kenmerken van de adolescent zelf (Cole, Martin, & Dennis, 2004; Muris et al., 2007). De meeste onderzoeken die kijken naar de sociale context richten zich op opvoedingsdimensies, zoals psychologische controle, vanuit ouders (e.g. Morris, Silk, Steinberg, Myers, & Robinson, 2007). Het aantal onderzoeken die kijken naar de relatie tussen de opvoedingsdimensie psychologische controle van ouders en Effortful Control is echter beperkt, waardoor er niet voldoende bewijs is voor de relatie (Morris et al., 2007). Het is daarom belangrijk dat de relatie wordt onderzocht, zodat de onderzoeksresultaten meegenomen kunnen worden bij het ontwikkelen en verbeteren van (preventieve) behandelingen. Hierdoor kan de mate van Effortful Control bij adolescenten verhoogd worden en het aantal problemen verminderd worden.

In het huidige onderzoek zal daarom worden gekeken of er een relatie bestaat tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control bij adolescenten. Tevens wordt er in dit onderzoek gekeken of er een verschil bestaat tussen adolescente jongens en meisjes in de relatie tussen psychologische controle en de Effortful Control. De rol van sekse wordt

exploratief onderzocht. Het huidige onderzoek richt zich op de adolescentie. De adolescentie is namelijk een relevante fase om deze relatie te onderzoeken, aangezien het aantal psychosociale-, cognitieve, academische-, en sociale problemen toeneemt tijdens deze fase wat verklaard zou kunnen worden door een verminderde Effortful Control (Fairchild, 2011; Markon et al., 2005; Muris et al., 2007; Silk et al., 2003).

Psychologische controle en Effortful Control

Effortful Control wordt gekenmerkt door het vermogen om controle uit te oefenen op emotionele reacties, driften en impulsen (Eisenberg, Hofer, & Vaughan, 2007; Nolen-Hoeksema, 2010). Het betreft een zelfregulerend construct, dat gedefinieerd kan worden als het vermogen om een dominante respons te onderdrukken, om een subdominante respons te uiten (Karreman, van Tuijl, Vak Aken, & Dekovic, 2009; Rothbart, 1989). Effortful Control betreft zowel cognitieve strategieën zoals aandachtscontrole, als *Behavioral Inhibition* en *Behavioral Activation* (Eisenberg et al., 2007; Posner & Rothbart, 2000; Rothbart & Rueda, 2005). In het huidige onderzoek wordt Effortful Control gemeten aan de hand van Behavioral Inhibition en Behavioral Activation

Behavioral Inhibition betreft het inhiberen van een dominante respons zodat negatieve reacties uit de omgeving vermeden worden (Carver & White, 1994; Eisenberg et al., 2007). Behavioral Activation betreft de gevoeligheid voor signalen van beloning en zou ten grondslag liggen aan toenaderingsgedrag en wordt geassocieerd met impulsiviteit (Carver & White, 1994; Pickering & Gray, 1999). Behavioral Inhibition en Behavioral Activation betreft een dynamisch proces: een proces tussen activerings- en stopprocessen (Carver & White, 1994). Een hoge mate van Behavioral Inhibition en een lage mate van Behavioral Activation is een indicator voor een hoge mate van Effortful Control. Een hoge Effortful Control kan zorgen dat adolescenten impulsen inhiberen, zodat het gedrag in reactie op impulsen uit de omgeving gereguleerd kan worden (Karreman et al., 2009; Kochanska,

Murray, & Harlan, 2000).

Effortful Control kan gezien worden als een product en proces van de sociale omgeving (Cole, Martin, & Dennis, 2004; Muris et al., 2007). Het merendeel van de onderzoeken dat zich richt op de rol van de sociale omgeving in de ontwikkeling van Effortful Control van kinderen en adolescenten, richt zich op opvoedingsgedrag van ouders (Barber & Harmon, 2002; Eisenberg & Morris, 2002; Morris et al., 2002; Morris et al., 2007). Negatief opvoedgedrag, zoals psychologische controle, zou gerelateerd kunnen zijn aan een verminderde Effortful Control bij adolescenten (Cui, Morris, Criss, Houlberg, & Silk, 2014; Morris et al., 2002; Morris et al., 2007). Psychologische controle wordt gekenmerkt door psychologische technieken of ouderlijke gedragingen die niet reageren op de emotionele behoeften van de adolescent (Barber, Maughan, & Olsen, 2005; Cui et al., 2014). Tevens wordt psychologische controle gekenmerkt door het beheersen van gedachten en gevoelens van de adolescent door de ouders (Yoo, Feng, & Day, 2013). Bij het gebruik van dit ouderlijk gedrag creëren ouders een dwingend, onvoorspelbaar en negatief emotioneel klimaat.

De zelfdeterminatietheorie (Deci & Ryan, 2000) veronderstelt dat psychologische controle de ontwikkeling van Effortful Control negatief kan beïnvloeden. Deze theorie maakt onderscheid tussen gedragingen van de adolescent die vrijwillig worden geuit en gedragingen die worden beïnvloed door de omgeving. Gedragingen die worden beïnvloed door de omgeving, door bijvoorbeeld psychologische controle van ouders, hebben negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van Effortful Control (Cui et al., 2014; Deci & Ryan, 2004).

Adolescenten, waarvan het gedrag wordt gecontroleerd door de ouders, hebben namelijk niet geleerd om gedrag, driften en impulsen te reguleren, omdat de ouders deze taken overnemen en laten eerder impulsiviteit zien (Deci & Ryan, 2000; Hudson & Rapee, 2004). Tevens worden beloningen extern gereguleerd, waardoor ze mogelijk gevoeliger kunnen worden voor beloningen. Uit meerdere onderzoeken komt ook naar voren dat psychologische controle van

ouders kan zorgen voor een verminderde Effortful Control Behavioral Inhibition en een toename van Effortful Control Behavioral Activation bij adolescenten, aangezien deze adolescenten geen gebruik hoeven te maken van het inhiberen van impulsen en hierdoor meer impulsiviteit kunnen gaan vertonen (Cui et al., 2014; Morris et al., 2002; Morris et al., 2007). Op basis van bovenstaande literatuur wordt verwacht dat psychologische controle van ouders gerelateerd is aan lage mate van Effortful Control Behavioral Inhibition en een hoge mate van Effortful Control Behavioral Activation bij adolescenten.

Moderator: Geslacht

Over mogelijke sekseverschillen in de relatie tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control heerst inconsistentie in de literatuur. Enerzijds wordt gesuggereerd dat het verband tussen psychologische controle en Effortful Control afhankelijk is van het geslacht van de adolescent. Jongens ontvangen hierbij meer psychologische controle dan meisjes en ontwikkelen eerder een verminderde Effortful Control door psychologische controle vanuit ouders (Otterpohl & Wild, 2015; Yap, Allen, & Ladouceur, 2008). Anderzijds wordt gesuggereerd dat het verband tussen psychologische controle en Effortful Control niet afhankelijk is van het geslacht, en jongens en meisjes evenveel psychologische controle ontvangen (Rogers, Buchanan, & Winchell, 2003). Een verklaring voor het verschil tussen de studies kan zijn dat de onderzoeken van Otterpohl en Wild (2015) en Yap et al. (2008) zich hebben gericht op psychologische controle vanuit de primaire verzorger, dit waren voornamelijk de moeders, terwijl het onderzoek van Rogers et al. (2003) zich heeft gericht op beide ouders. Verder onderzoek is nodig voor meer duidelijkheid over de rol van sekse in de relatie tussen ouderlijke psychologische controle en Effortful Control.

Huidig onderzoek

In het huidige onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal: “Wat is de relatie tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control van adolescenten en is

het geslacht van de adolescent een moderator voor deze relatie?”. Op basis van bovenstaande literatuur wordt verwacht dat psychologische controle van ouders gerelateerd is aan een lage mate van Effortful Control Behavioral Inhibition en een hoge mate Effortful Control Behavioral Activation bij adolescenten. Het is nog onduidelijk of het geslacht een moderator is voor deze relatie, dus zal dit exploratief worden onderzocht.

Wanneer er meer duidelijkheid is over de relatie tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control kan op de opvoeding van ouders ingespeeld worden in (preventieve) behandelingen, zodat het aantal psychosociale-, cognitieve-, academische-, en sociale problemen afgenomen kunnen worden onder adolescenten en onnodig menselijk leed en maatschappelijke kosten voorkomen kunnen worden (Hermans et al., 2005). Tevens kan vroegtijdig ingrijpen mogelijk worden wanneer duidelijk is welke groepen een verhoogd risico lopen. Vroegtijdig ingrijpen blijkt kosten-effectiever te zijn; hoe eerder er geïnvesteerd wordt hoe effectiever de behandeling zou zijn (Hermans et al., 2005).

Methode

Procedure

Het huidige onderzoek betreft een cross-sectioneel design en heeft gebruik gemaakt van data van een grootschalige longitudinale studie ‘Research on Adolescent Development And Relationships (RADAR)’. RADAR is een langlopend onderzoek dat gestart is in 2005 met als doel om de normale en problematische ontwikkeling van jongeren in kaart te brengen (Universiteit Utrecht, n.d.). De data zijn verzameld middels vragenlijsten. Vooraf aan het onderzoek is toestemming aan de ouders en de adolescent gevraagd. De vragenlijsten werden tijdens jaarlijkse huisbezoeken afgenomen. Bij elk jaarlijks meetmoment kreeg elke participant een vergoeding van 40 euro (Van der Graaff et al., 2014). In het huidige onderzoek is gebruik gemaakt van de data die is verzameld tijdens de eerste wave.

Participanten

Aan het onderzoek hebben 497 Nederlandse adolescenten deelgenomen, waarvan 294 jongens (59%) en 228 meisjes (47%). De leeftijd van de adolescenten was tussen de 11 en 16 jaar ($M=13$, $SD=.46$). Van de vaders was de leeftijd tussen de 33 en 68 jaar ($M=47$, $SD=5.10$) en van de moeders tussen de 31 en 64 jaar ($M=44$, $SD=4.45$). De deelnemers van RADAR zijn op willekeurig geselecteerde scholen in het midden en westen van Nederland geworven (Van der Graaff et al., 2014). RADAR kent zeven waves aan data en voor dit onderzoek is de eerste wave gebruikt, waarbij de adolescenten in het eerste jaar van de middelbare school zaten en uit families komen met een gemiddeld of hoog sociaaleconomische status (89%).

Meetinstrumenten

Effortful Control. Effortful Control is gemeten door middel van de Behavioral Inhibition Scale (BIS) en Behavioral Activation Scale (BAS) die de adolescenten over zichzelf hebben ingevuld. De BIS/BAS kan beschouwd worden als een betrouwbare en valide vragenlijst om het construct Effortful Control te meten (Franken, Muris, & Rassin, 2005). De BIS betreft de gevoeligheid voor signalen van straf en zou ten grondslag liggen aan vermijdingsgedrag en inhibitie (Carver & White, 1994). De BIS subschaal bestaat uit 7 items. Een voorbeeld item is 'Kritiek of een standje raken mij behoorlijk'. Adolescenten konden antwoord geven op de items doormiddel van een vierpuntsschaal van 1 (=helemaal niet mee eens) tot 4 (=helemaal mee eens), waarbij een hoge score een hoge mate van Behavioral Inhibition zou aangeven. Een somscore van de scores op alle items is gebruikt als indicator van BIS. De betrouwbaarheid van de BIS schaal (Cronbachs $\alpha = .65$) is als voldoende beoordeeld.

De BAS betreft de gevoeligheid voor signalen van beloning en zou ten grondslag liggen aan toenaderingsgedrag (Carver & White, 1994). De BAS kent drie subschalen, bestaande uit 13 items: BAS- reward, bestaande uit items die zich richten op beloning (5

items), BAS-Drive, bestaande uit items om gewenste doelen na te streven (4 items) en BAS-funseeking, bestaande uit items die het verlangen naar nieuwe beloningen en het benaderen van belonende gebeurtenissen weerspiegelen (4 items) (Carver & White, 1994). Ook hier konden adolescenten antwoord geven doormiddel van een vierpuntsschaal van 1 (= helemaal niet mee eens) tot 4 (= helemaal mee eens), waarbij een hoge score een hoge mate van Behavioral Activation zou aangeven. In het huidig onderzoek is gekeken naar de BAS-reward subschaal. Een voorbeeld item is: 'Als ik iets goed doe, wil ik er graag mee doorgaan'. Een somscore van de scores op alle items is eveneens gebruikt als indicator van BAS. De betrouwbaarheid van de BAS schaal (Cronbachs $\alpha = .78$) is goed beoordeeld.

Psychologische controle. De PCS-YSR kan beschouwd worden als een betrouwbare en valide vragenlijst die de psychologische controle van ouders meet (Barber, 1996). De PCS-YSR is ingevuld door adolescenten over hun vader en moeder. Psychologische controle is gemeten doormiddel van 8 items. Een voorbeeld item is 'Onderbreekt mij vaak'.

Adolescenten konden antwoord geven op de items doormiddel van een vijfpuntsschaal van 1 (= helemaal niet van toepassing) tot 5 (= helemaal van toepassing), waarbij een hoge score een hoge mate van psychologische controle zou aangeven. De items die de adolescent moest beantwoorden over de moeder en vader zijn tot één schaal samengevoegd. Naar aanleiding van de betrouwbaarheidsanalyse werd zichtbaar dat de betrouwbaarheid voor de schaal psychologische controle vanuit moeder (Cronbachs $\alpha = .82$) en vanuit vader (Cronbachs $\alpha = .75$) goed is.

Resultaten

Verband psychologische controle en Effortful Control

Om te toetsen of er een verband bestaat tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control werd er eerst een correlatieanalyse uitgevoerd tussen 'psychologische controle en Effortful Control BIS' en 'psychologische controle en Effortful Control BAS'. Bij

de variabele ‘psychologische controle’ waren 42 missings en bij de variabele ‘Effortful Control BIS/BAS’ waren 9 missings per schaal. Uit Tabel 1 is af te lezen dat er voor jongens en meisjes een positief significant zwak verband is gevonden tussen psychologische controle en Effortful Control BIS. Dit betekent dat wanneer er sprake is van een hoge mate van psychologische controle van ouders er sprake is van een hogere mate van Effortful Control BIS. Tevens is er een positief significant verband gevonden tussen Effortful Control BIS en BAS voor zowel voor jongens als meisjes. Dit betekent dat wanneer er sprake is van een hoge mate van BIS er ook sprake is van een hogere mate van BAS. Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen jongens en meisjes in het verband tussen psychologische controle en Effortful Control (FisherZ = 1.24, $p = .22$). Dit betekent dat er geen verschillen zijn tussen de scores van jongens en meisjes op Effortful Control.

Tabel 1

Intercorrelaties, Gemiddelden en Standaardafwijkingen (SD) van Onderzochte Variabelen

	1	2	3	<i>M</i>	<i>SD</i>
1. PC	-	.15*	.01	29.05	9.36
2. BIS	.26**	-	.24**	16.68	3.17
3. BAS	.13	.26**	-	15.48	2.53
<i>M</i>	28.69	18.08	15.75	-	
<i>SD</i>	9.12	3.45	2.34		-

Noot. PC= psychologische controle totaal ouders. BIS= Behavioral Inhibition Scale. BAS= Behavioral Activation Scale Activation Reward
 Boven de diagonale lijn zijn de scores voor jongens weergegeven, onder de diagonale lijn zijn de scores voor meisjes weergegeven.

* $p < .05$. ** $p < .01$.

Relatie psychologische controle, Effortful Control en het geslacht

Om te onderzoeken wat de relatie is tussen psychologische controle en Effortful Control BIS/BAS en of er daarbij verschillen zijn in de relatie tussen jongens en meisjes, zijn twee multiële regressieanalyses uitgevoerd tussen psychologische controle en Effortful control BIS en BAS. Hierbij was Effortful Control de afhankelijke variabele. Bij de multiële

regressieanalyses waren missings aanwezig: Effortful Control BIS/BAS kende 39 missings per schaal en psychologische controle 6 missings. Bij de multiële regressieanalyses zijn als eerst de onafhankelijke variabele en de moderator gecentreerd. Vervolgens werd de multiële regressieanalyse in drie stappen uitgevoerd. In stap 1 werd de gecentreerde onafhankelijke variabele ‘psychologische controle van ouders’ toegevoegd. Daarna werd in stap 2 de gecentreerde moderator ‘geslacht’ toegevoegd. Tot slot werd in stap 3 de interactie tussen het geslacht en de psychologische controle van ouders toegevoegd.

Assumpties

Voordat de multiële regressieanalyses werden uitgevoerd zijn eerst de assumpties getest om te kijken of de assumpties niet werden geschonden. De waarnemingen lijken onafhankelijk van elkaar –de nulhypothese verwacht geen relatie tussen de variabelen- en alle belangrijke variabelen zijn opgenomen in de analyses (Field, 2013). Tevens is voor zowel de onafhankelijke variabele als afhankelijke een interval meetniveau toegekend aan de scores van de vragenlijsten die oorspronkelijk op ordinaal meetniveau zijn gemeten (Field, 2013). Er zijn wel uitschieters gevonden, waardoor de resultaten met voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden: De BIS kent geen uitschieters, de BAS en psychologische controle hebben 1 uitschieter. Tevens hebben de predictoren variantie en hebben de predictoren onderling niet te veel samenhang –multicollineariteit-, zowel de Tolerantie is niet lager dan .2 en de Variance Inflation Factor (VIF) is niet hoger dan 10. De relatie psychologische controle en Effortful Control is tevens lineair en er is sprake van homoscedasticiteit. Over het algemeen is aan bovenstaande assumpties voldaan, waardoor de multiële regressieanalyses uitgevoerd mochten worden.

De relatie tussen psychologische controle en Effortful Control BIS

In Tabel 2 en Figuur 1 worden de resultaten weergegeven van de multiële regressieanalyse voor de relatie tussen psychologische controle en Effortful Control BIS. In

stap 1 van de multiële regressieanalyse is een positief significante zwakke relatie gevonden waarbij 4% van de variantie op Effortful Control BIS verklaard wordt door psychologische controle van ouders. Een hoge score op psychologische controle is gerelateerd aan een hogere score op de Effortful Control BIS. In stap 2 is een significant sterk verband gevonden tussen sekse en Effortful Control BIS, waarbij meisjes een hogere score hebben dan jongens (zie Tabel 1). De interactie in stap 3 bleek niet significant. Dit houdt in dat er geen verschillen zijn gevonden tussen jongens en meisjes in de relatie tussen psychologische controle en de Effortful Control BIS.

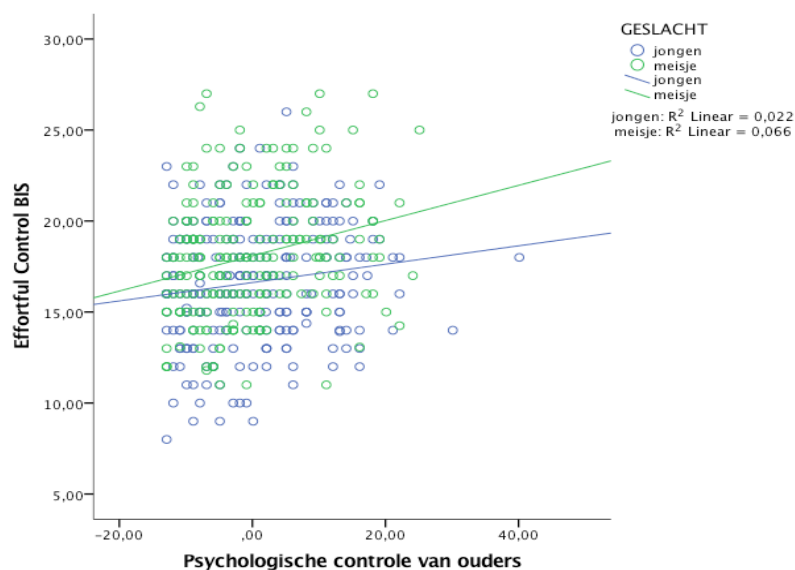
Tabel 2

Multiële hiërarchische regressieanalyse van psychologische controle en Effortful Control BIS

Stap		B	Effortful Control BIS			
			SD	β	p	ΔR^2
1	PC	.07	9.28	.17	.00	.04**
2.	Geslacht ^a	.22	.50	.22	.00	.08**
3.	<i>Interactie</i>					
	PC X geslacht	.06	4.95	.06	.15	.09

Noot. PC=psychologische controle van vader en moeder

** $p < .001$. ^a 0 = jongens, 1 = meisjes.

Figuur 1. Scatterplot multipele regressieanalyse Gecentreerde Psychologische controle en Effortful Control BIS en de moderator geslacht.

De relatie tussen psychologische controle en Effortful Control BAS

In Tabel 3 en Figuur 2 worden de resultaten weergegeven van de multipele regressieanalyse voor de relatie tussen psychologische en Effortful Control BAS. In stap 1 van de multipele regressieanalyse is geen significante relatie gevonden. Dit betekent dat psychologische controle van ouders niet gerelateerd is aan Effortful Control BAS. In stap 2 is tevens geen significant verband gevonden tussen sekse en Effortful Control BAS. Dit betekent dat jongens en meisjes niet significant verschillen in de mate van Effortful Control BAS. De interactie in stap 3 bleek eveneens niet significant. Dit houdt in dat er geen verschillen zijn gevonden tussen jongens en meisjes in de relatie tussen psychologische controle en de Effortful Control BAS.

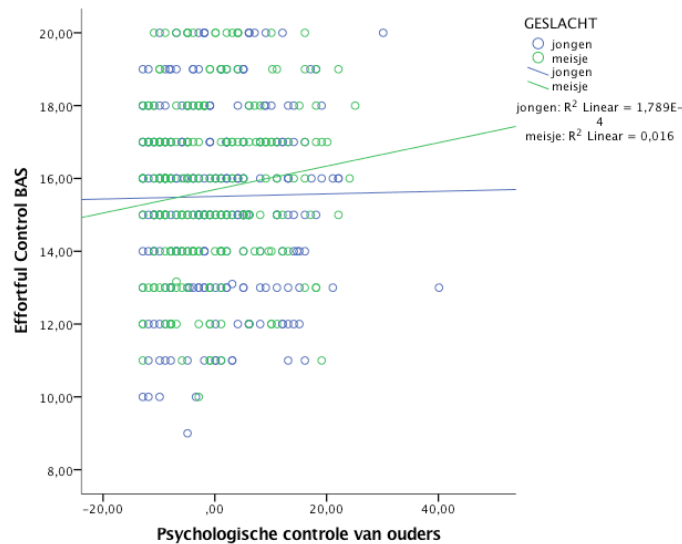
Tabel 3

Multipele hiërarchische regressieanalyse van psychologische controle en Effortful Control BAS

Stap		Effortful Control BAS				
		<i>B</i>	<i>SD</i>	β	<i>p</i>	ΔR^2
1	PC	.02	9.28	.06	.20	.00
2.	Geslacht ^a	.19	.50	.04	.40	.00
3.	<i>Interactie</i>					
	PC X geslacht	.03	4.95	.05	.24	.01

Noot. PC=psychologische controle van vader en moeder

** $p < .001$. ^a 0 = jongens, 1 = meisjes.

Figuur 2. Scatterplot multipele regressieanalyse Gecentreerde Psychologische controle en Effortful Control BAS en de moderator geslacht.

Samenvattend

Vooraf aan de analyses werd verwacht dat psychologische controle van ouders gerelateerd is aan een verminderde Effortful Control bij adolescenten. Dit betekent dat er een negatief significant verband verwacht zou worden. Echter komt naar aanleiding van de analyses naar voren dat psychologische controle van ouders positief gerelateerd is aan Effortful Control BIS. Dit betekent dat een hoge score op psychologische controle gerelateerd is aan een hogere score op de Effortful Control BIS. In het verband tussen psychologische controle en Effortful Control BIS zijn geen verschillen gevonden tussen jongens en meisjes. Psychologische controle is daarnaast niet gerelateerd is aan Effortful Control BAS.

Discussie

In het huidige onderzoek is de relatie tussen psychologische controle vanuit ouders en Effortful Control van adolescenten onderzocht en of er een verschil is in deze relatie tussen jongens en meisjes. Het huidige onderzoek zou kunnen bijdragen aan de wetenschappelijke context. De resultaten zouden namelijk bij kunnen dragen aan het creëren van een vollediger beeld over de opvoeding en Effortful Control.

Psychologische controle en Effortful Control Behavioral Inhibition/Activation

In het huidige onderzoek is als eerst gekeken of er een relatie bestaat tussen psychologische controle vanuit ouders en Effortful Control Behavioral Inhibition. Naar aanleiding van de literatuur werd verwacht dat een hoge mate van psychologische controle gerelateerd is aan een lage mate van Effortful Control Behavioral Inhibition en een hoge mate van Effortful Control Behavioral Activation. De zelfdeterminatietheorie (Deci & Ryan, 2000) geeft hiervoor een mogelijke verklaring dat psychologische controle zorgt dat gedragingen van de adolescent worden beïnvloed en overgenomen wordt door de omgeving. Dit betekent dat ze niet hebben geleerd om zelf gedragingen, driften en impulsen te reguleren en meer impulsiviteit kunnen gaan vertonen (Deci & Ryan, 2000; Hudson & Rapee, 2004).

In het huidig onderzoek is echter naar voren gekomen dat een hoge mate van psychologische controle van ouders kan zorgen voor een hogere mate van Effortful Control Behavioral Inhibition. Er is niet voldaan aan de hypothese. Een mogelijke verklaring voor de verschillen in de bevindingen tussen het huidig onderzoek en eerder onderzoek kan zijn dat adolescenten van hun ouders zien hoe zij gedragingen, driften en impulsen reguleren, waardoor de ouders als rolmodel figureren. De sociale leertheorie van Bandura (1997) beschrijft dat ouders een rolmodel zouden kunnen zijn voor hun kinderen, waarbij het gedrag van ouders wordt geobserveerd en vervolgens wordt geïmiteerd. Dit kan betekenen dat wanneer ouders gedragingen van de adolescenten controleren, zij juist het gedrag van de ouders observeren en imiteren, waardoor zij bij psychologische controle van ouders een hogere mate van Effortful Control Behavioral Inhibition kunnen gaan vertonen.

Ten tweede is de relatie tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control Behavioral Activation onderzocht. Er werd naar aanleiding van bovenstaande literatuur verwacht dat een hoge mate van psychologische controle gerelateerd is aan een hoge mate van Effortful Control Behavioral Activation. In het huidige onderzoek komt echter

naar voren dat psychologische controle niet gerelateerd is aan Effortful Control Behavioral Activation. Een mogelijke verklaring voor het ontbreken van een verband in het huidige onderzoek zou kunnen zijn dat andere factoren, zoals vrienden of persoonlijke eigenschappen van de adolescent, een grotere invloed hebben op adolescenten, waardoor psychologische controle van ouders minder van belang is (Kochanska et al., 2000; Morris et al., 2007). Een andere mogelijke verklaring kan zijn dat adolescenten steeds meer streven naar autonomie en zij zich proberen los te koppelen van de ouders, waardoor het opvoedgedrag minder invloed kan hebben op de adolescent (Little & Rankin, 2001; Nahom et al., 2001; Sim & Koh, 2003). De relaties met leeftijdsgenoten kan belangrijker worden en de drang om te doen wat leeftijdsgenoten doen kan groter worden (Morris et al., 2007).

Moderator: Geslacht

Het huidige onderzoek heeft ook gekeken of er een verschil is tussen jongens en meisjes in de relatie tussen psychologische controle van ouders en Effortful Control. Naar aanleiding van literatuur was het onduidelijk of het geslacht een moderator is voor de relatie, waardoor dit exploratief is onderzocht. Uit het huidige onderzoek blijkt dat er geen verschil is gevonden tussen jongens en meisjes in de relatie psychologische controle vanuit ouders en Effortful Control Behavioral Inhibition/Activation. Een mogelijke verklaring kan zijn dat jongens en meisjes evenveel psychologische controle ervaren en zij evenveel beïnvloed worden door deze psychologische controle (Rogers et al., 2003).

Sterke Punten en beperkingen

Het huidige onderzoek heeft verschillende sterke punten. De betrouwbaarheid van het huidige onderzoek lijkt sterk. Ten eerste zijn er betrouwbare en valide vragenlijsten gebruikt om zowel psychologische controle en Effortful Control te meten (Barber, 1996; Franken et al., 2005). Ten tweede zijn er zelfrapportages gebruikt, wat een passende methode blijkt te zijn bij het verzamelen van persoonlijke gegevens van adolescenten, aangezien het de privacy

van de adolescenten kan waarborgen (Reitz et al., 2015). Bovendien lijken de adolescenten passende informanten, aangezien Effortful Control om een intern proces gaat.

Het huidige onderzoek kent echter ook enkele beperkingen. Er zijn zelfrapportages gebruikt die, ondanks bovenstaande voordelen, een beperking kunnen zijn. De zelfrapportages zijn namelijk alleen door de adolescenten ingevuld, waardoor objectieve gegevens van bijvoorbeeld de ouders worden gemist. Er kan tevens sprake zijn van vertekening van de gegevens door bijvoorbeeld onduidelijke instructies/items en sociale wenselijkheid van antwoorden (Migchelbrink, 2010). Echter wordt de vragenlijst afgenomen bij de jaarlijkse huisbezoeken waardoor onduidelijkheid verhelderd kan worden. Een suggestie voor toekomstig onderzoek kan zijn dat zowel adolescenten als ouders als participanten worden meegenomen en er naast zelfrapportages gebruik wordt gemaakt van observaties.

Een andere beperking van het onderzoek is de generaliseerbaarheid van de resultaten. De steekproef bestaat grotendeels uit Nederlandse adolescenten, waarvan het merendeel uit families komt met een gemiddeld of hoog sociaaleconomische status. Hierdoor kan men zich afvragen of de resultaten gegeneraliseerd kunnen worden naar adolescenten met een andere etniciteit en/of lagere sociaaleconomische status. Van belang is dat toekomstig onderzoek zich meer gaat richten op adolescenten met een andere etniciteit en die uit families komen met een lagere sociaaleconomische status.

Eindconclusie

De resultaten van het huidige onderzoek dragen mogelijk bij tot het creëren van een vollediger beeld over de opvoeding en Effortful Control, waardoor er meer theoretische kennis ontstaat. Deze kennis kan in de praktijk ingezet worden. Het kan helpen bij het ontwikkelen en verbeteren van (preventieve) behandelingen, zodat onnodige leed en maatschappelijke kosten voorkomen kunnen worden doordat een behandeling beter kan aansluiten. Implicaties voor in de praktijk zijn bijvoorbeeld dat er geen sekse-specifieke

programma's aangeboden hoeven te worden en er universele programma's ontwikkelt kunnen worden. Tevens zou het verminderen van psychologische controle minder prioriteit hoeven te hebben in een behandeling, aangezien psychologische controle mogelijk niet of positief gerelateerd is aan Effortful Control.

Dat er geen sekseverschillen zijn gevonden in de relatie tussen psychologische controle en Effortful Control kan betekenen dat er geen sekse-specifieke programma's aangeboden hoeven te worden. Tot op heden hebben echter weinig onderzoeken zich gericht op geslachtsverschillen in de relatie psychologische controle en Effortful Control. Er blijven inconsistenties in de literatuur, waardoor aanbevolen wordt om meer onderzoek te verrichten naar sekseverschillen, zodat de inconsistenties verminderd kunnen worden.

Tevens is het van belang dat er toekomstig onderzoek wordt verricht die een verklaring zou kunnen geven van de verschillende resultaten met betrekking tot het huidige onderzoek en eerdere onderzoeken. Er zou hierdoor een eenduidig antwoord kunnen ontstaan op de vraag wat de relatie is tussen psychologische controle en Effortful Control. Het vervolgonderzoek is van belang, zodat de onderzoeksresultaten meegenomen kunnen worden bij het ontwikkelen en verbeteren van (preventieve) behandelingen. Hierdoor kan de mate van Effortful Control bij adolescenten verhoogd worden en het aantal psychosociale-, cognitieve, academische-, en sociale problemen verminderd worden (Fairchild, 2011; Markon et al., 2005; Muris et al., 2007; Silk et al., 2003).

Het huidige onderzoek draagt, ondanks de beperkingen, bij aan de kennisverbreding van preventieve behandelingen. Hoe eerder geïnvesteerd wordt hoe effectiever de behandeling zou zijn. Daarnaast levert het informatie op voor de ontwikkeling van interventieprogramma's. Door preventieve behandelingen en meer aansluitende interventieprogramma's kan de mate van Effortful Control verhoogd worden en de daar bij komende problemen verminderd worden.

Referenties

- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S., & Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review, 30*, 217-237.
doi:10.1016/j.cpr.2009.11.004
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Barber, B. K., & Harmon, E. L. (2002). Violating the self: parental psychological control of children and adolescents. In B. K. Barber (Ed.), *Intrusive parenting: How psychological control affects children and adolescents* (pp. 15–52).
Washington, DC US: American Psychological Association.
- Barber, B.K., Maughan, S. L., & Olsen, J. A. (2005). Patterns of parenting across adolescence. *Journal Child and Adolescent Development, 108*, 5-16.
doi:10.1002/cd.124
- Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: Revisiting a neglected construct. *Child Development Journal, 67*, 3296-3319. doi:10.1111/j.1467 8624.1996.tb01915.x
- Carver, C. S. & White, T. L. (1994). Behavioral Inhibition, Behavioral Activation, and Affective Responses to Impending Reward and Punishment: The BIS/ BAS Scales. *Journal of Personality and Social Psychology, 67*, 319-333.
doi:http://dx.doi.org.proxy.library.uu.nl/10.1037/0022-3514.67.2.319
- Cole, P. M., Martin, S. E., & Dennis, T. A. (2004). Emotion regulation as a scientific construct: Methodological challenges and directions for child development research. *Child Development Journal, 75*, 317-333. doi:10.1111/j.1467-8624.2004.00673.x
- Cui, L., Morris, A. S., Criss, M. M., Houlberg, B. J., & Silk, J. S. (2014). Parental psychological control and adolescent adjustment: The role of adolescent emotion regulation. *Parenting: Science And Practice Journal, 14*, 47-67.
doi:10.1080/15295192.2014.880018

- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry: An International Journal for the Advancement of Psychological Theory*, 11, 227-268.
doi:10.1207/S15327965PLI1104_01.
- Eisenberg, N., Hofer, C., & Vaughan, J. (2007). *Effortful control and its socioemotional consequences*. Guilford Publications. ISBN: 9781462504343
- Eisenberg, N., & Morris, A. S. (2002). Children’s emotion-related regulation. In H. Reese, & R. Kail (Eds.), *Advances in child development and behavior*, 30, 189-229.
doi:10.1016/S0065-2407(02)80042-8
- Fairchild, G. (2011). The developmental psychopathology of motivation in adolescence. *Developmental Cognitive Neuroscience Journal*, 1, 414-429.
doi:10.1016/j.dcn.2011.07.009
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics (4th edition)*. London: Sage. ISBN: 978-1-44624-918-5
- Franken, I. H., Muris, P., & Rassin, E. (2005). Psychometric properties of the Dutch BIS/BAS scales. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 27, 25-30.
doi:10.007/s10862-005- 3262-2
- Hermans, J. F., Öry, G., Schrijvers, M. M. V., Junger, M., & Blom, M. (2005). *Helpen bij opgroeien en opvoeden: eerder, sneller en beter. Een advies over vroegtijdige signalering en interventies bij opvoed- en opgroei problemen*. Verkregen van:
file:///Users/tessatenvoorde/Downloads/inventgroep-samenvatting
definitief-130905.pdf
- Hudson, J., & Rapee, R. (2004). From anxious temperament to disorder: An etiological model of generalized anxiety disorder. In R. G. Heimberg, C. L. Turk, & D. S. Mennin

- (Eds.), *Generalized anxiety disorder: Advances in research and practice* (pp. 51–76).
New York: Guilford Press
- Karreman, A., Van Tuijl, C., Van Aken, M. A. G., & Dekovic, M. (2009). Predicting young children's externalizing problems: interactions among effortful control, parenting, and child gender. *Journal Project Muse*, *55*, 111-134. doi:10.1353/mpq.0.0020
- Kochanska, G., Murray, K. T., & Harlan, E. T. (2000). Effortful control in early childhood: Continuity and change, antecedents, and implications for social development. *Developmental Psychology*, *36*, 220-232. doi:10.1037//0012-1649.36.2.220
- Little, C. B., & Rankin, A. (2001). Why do they start it? Explaining reported early-teen sexual activity. *Sociological Forum*, *16*, 703-729. doi:10.1023/A:1012890013666
- Markon, K. E., Krueger, R. F., & Watson, D (2005). Delineating the structure of normal and abnormal personality: an integrative hierarchical approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, *88*, 139-157. doi:10.1037/0022-3514.88.1.139
- Migchelbrink, F. (2010). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: SWP.
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S., & Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development Journal*, *16*, 361-388. doi:10.1111/j.1467-9507.2007.00389.x
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Sessa, F. M., Avenevoli, S., & Essex, M. J. (2002). Temperamental vulnerability and negative parenting as interacting predictors of child adjustment. *Journal of Marriage and Family*, *64*, 461-471.
doi:10.1111/j.17413737.2002.00461.x
- Muris, P., Meesters, C., & Blijlevens, P. (2007). Self-reported reactive and regulative temperament in early adolescence: Relations to internalizing and externalizing problem behavior and “Big Three” personality factors. *Journal of Adolescence*, *30*,

1035-1049. doi:10.1016/j.adolescence.2007.03.003

Nahom, D., Wells, E., Gillmore, M. R., Hoppe, M., Morrison, D. M., Archibald, M., . . .

Graham, L. (2009). Differences by gender and sexual experience in adolescent sexual behavior: Implications for education and HIV prevention. *Journal of School Health, 71*, 153-158. doi:10.1111/j.1746-1561.2001.tb01314.x

Nolen-Hoeksema, S. N. (2010). Emotion regulation and psychopathology: The role of gender.

Review of Clinical Psychology, 8, 161-187. doi:10.1146/annurev-clinpsy-032511-43109

Otterpohl, N., & Wild, E. (2015). Cross-Lagged relations among parenting, children's

Emotion regulation, and psychosocial adjustment in early adolescence. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 44*, 93-108.

doi:10.1080/15374416.2013.862802

Pickering, A. D, Diaz A, & Gray, J. A. (1995). Personality and reinforcement: An exploration

using a maze-learning task. *Personality and Individual Differences. Journal Personality and Individual Differences, 18*, 541-558. doi:

[https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)00182-R](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)00182-R)

Posner, M., & Rothbart, M. K. (2000). Developing mechanisms of self-regulation

Development and Psychopathology Journal, 12, 427-441. Verkregen van:

<https://www-cambridge-org-proxy.library.uu.nl/core/journals/development-and-psychopathology/article/developing-mechanisms-of-self-regulation/BE0BD367E55D47731BBE63E268417EA0>

Prins, P. J. M., Bosch, J. D., & Braet, C. (2011). Methoden en technieken van

gedragstherapie bij kinderen en jeugdigen (2e herziene druk). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Reitz, E., Van de Bongardt, D., Baams, L., Doornwaard, S., Dalenberg, W., Dubas,

- J., . . . Deković, M. (2015). Project STARS (Studies on Trajectories of Adolescent Relationships and Sexuality): A longitudinal, multi-domain study on sexual development of Dutch adolescents. *European Journal of Developmental Psychology*, *12*, 613-626. doi:10.1080/17405629.2015.1018173
- Rogers, K. N., Buchanan, C. M., & Winchell, M. E. (2013). Psychological control during Early adolescence. *Journal of Early Adolescence*, *23*, 349-383.
doi:10.1177/0272431603258344
- Rothbart, M. K. (1989). Temperament and development. In G. A. Kohnstamm, J. E. Bates, & M. K. Rothbart (Eds.), *Temperament in childhood* (pp. 187–247). New York: Wiley.
- Rothbart, M. K., & Rueda, M. R. (2005). The development of effortful control. In: U. Mayr, E. Awh & S. W. Keele (Eds.) *Developing individuality in the human brain: A tribute to Michael I. Posner* (pp. 167-188). Washington, DC: *American Psychological Association Journal*.
- Silk, J. S., Steinberg, L., & Morris, A. S. (2003). Adolescents' emotion regulation in daily life: links to depressive symptoms and problem behavior. *Child Development Journal*, *74* 1869-1880. doi:10.1046/j.1467-8624.2003.00643.x
- Sim, T. N., & Koh, S. F. (2003). A domain conceptualization of adolescent susceptibility to peer pressure. *Journal of Research on Adolescence*, *13*, 57-80.
doi:10.1111/1532-7795.1301002
- Universiteit Utrecht (n.d.). *Onderzoek RADAR*. Verkregen van:
<http://www.uu.nl/onderzoek/radar>
- Van der Graaff, J., Branje, S., De Wied, M., Hawk, S., Van Lier, P., & Meeus, W. (2004). Perspective taking and empathic concern in adolescence: Gender differences in developmental changes. *Journal Developmental Psychology*, *50*, 881-888.
doi:10.1037/a0034325

Yap, M. B. H., Allen, N. B., & Ladouceur, C. D. (2008). Maternal socialization of positive effect: The impact of invalidation on adolescent emotion regulation and depressive symptomatology. *Child Development Journal*, 79, 1415-1431. doi:10.1111/j.1467

624.2008.01196.x

Yoo, H., Feng, X., & Day, R. D. (2013). Adolescents' empathy and prosocial behavior in the family context: A longitudinal study. *Journal of Youth and Adolescence*, 42, 1858-

1872. doi:10.1007/s10964-012-9900-6